НАЦРТ

На основу члана 32. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије" бр. 129/2007, 83/2014 – др.закон, 101/2016 – др.закон, 47/2018 и 111/2021 – др.закон), члана 13. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС", број 25/2019, 92/2023 – аутентично тумачење и 29/2025 – одлука УС), члана 14. став 1. тачка 3) Закона о јавном здрављу („Службени гласник РС",број 15/2016), Уредбе о мерама за сузбијање и уништавање коровске биљке амброзија ("Службени гласник Републике Србије", бр. 69/2006), и члана 40. тачка 6. Статута општине Србобран ("Службени лист општине Србобран", бр. 04/2019, 20/2019 и 06/2022), Скупштина општине Србобран на _____ седници одржаној _____ 2026. године, донела је

ПРОГРАМ СУЗБИЈАЊА И УНИШТАВАЊА КОРОВСКЕ БИЉКЕ АМБРОЗИЈА – *Ambrosia artemiisifolia (spp.)* НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СРБОБРАН У 2027. ГОДИНИ

I - ОПШТЕ О АМБРОЗИЈИ

Амброзија - *Ambrosia artemiisifolia (spp.)* у народу позната као лимунџик, опаш или фазануша је једногодишња коровска биљка која се среће на различитим типовима земљишта (пољопривредно, шумско, парковско, грађевинско, водно) и различитим стаништима.

Амброзија је типичан коров незараслих, голих земљишта који може достићи висину и до 2 метра. Стабло је усправно, разгранато са листовима јајоликог облика при чему је читава биљка обрасла густим длакама. Цветови су скупљени у дуге гроздасте цвасти, на врху стабла и грана, и жућкасте су боје. Ниче крајем априла а почиње да цвета од средине јула до септембра месеца, са највећом продукцијом полена у августу и септембру. Оптимална температура за њено клијање и ницање је температура од 20 до 22 ºC. Само једна биљка амброзије продукује од 1 до 8 милијарди поленових зрна.

Биолошко-еколошке особине, као и педолошки и климатски услови средине омогућили су изузетну експанзију амброзије, у периоду од 1976. до 2000. године заступљеност амброзије у коровској флори Србије се повећала девет пута, тј. са два на 18% (Тошев,2002). С обзиром на интензивно ширење након 2000. године, као и на основу података добијених током четворогодишњег картирања корова на територији Србије у оквиру два пројекта (Министарство пољопривреде – Управа за заштиту биља Републике Србије у периоду 2004–2006. и 2007–2009), претпоставља се да је данас проценат учешћа амброзије у флориСрбије знатно већи (Врбничанин и сар.2015).

Алергена својства амброзије и последице по здравље људи

Поленска алергија представља хиперсензитивност организма на поленова зрна. Притоме, код поленск еалергије на амброзију најчешће се јављају реакције респираторног тракта (ринитис, бронхијална астма и сл.), очију (ринокоњуктивитис) и дигестивне тегобе (дијареја, повраћање, болови у стомаку и сл.). У поређењу са другим поленским алергијама, полен амброзије двоструко чешће изазива асматичне нападе (Dahlи сар. 1999).Све чешће се јављају и озбиљне контактне алергије, у виду уртикарије и контактног дерматитиса. Утврђено је да поред реакције на полен амброзије, велики проблем представљају алергене реакције људи на полен ослобођен из више различитих извора, пре свега на полен амброзије удружен са поленом трава и бреза (Peternel и сар. 2008). Доњи праг концентрације поленових зрна амброзије који изазива алергијску реакцију код људи износи30 зрна по 1 m^3 ваздуха (Kočiš-Tubić 2014), иако већ 5–10 зрна по m^3 може да покрене алергијску реакцију код осетљивих пацијената (Banken и Comtois 1992). Продукција полена код амброзије је изузетно велика, а количина поленских зрна у ваздуху варира од године до године зависно и од климатских

услова, а пре свега од количине падавина и ветра. Наиме, највише полена се јавља у најсувљим данима, у условима без ветра који би, по правилу, дисперговао поленова зрна на већу удаљеност. Иначе, полен амброзије је јако ситан (18–22 μm), тако да га ветар може носити на јако велику удаљеност (Dahl исар. 1999). Једна од битних карактеристика поленских реакција је сезоналност, будући да су реакције уско повезане са периодом ослобађања поленових зрна као узрочника алергије. Отуда се најјаче алергије на полен амброзије јављају током августа и септембра.

II - МЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ И УНИШТАВАЊЕ

За сузбијање и уништавање коровске биљке амброзија важно је у току вегетационе сезоне, до почетка фенолошке фазе цветања применити прописане мере, и то:

- **агротехничке мере**, на обрадивом пољопривредном земљишту, уз примену одговарајућих хербицида, у зависности од културе -- На пољопривредним површинама неопходно је континуирано сузбијати амброзију механичким (физичким) и хемијским путем, а у усевима се препоручује поштовање плодореда (ротација усева – окопавине и стрна жита), интензивно кошење (нпр. у луцериштима и детелиништима, вишегодишњим засадима), сетва детелинско-травних смеша (како би густ склоп вегетационог покривача потиснуо ову широколисну врсту),примена добро згорелогстајњака (принцип доброг газдовања стајњаком), интензивна нега усева и примена хербицида (Јањић и сар.2011)
- **механичке мере**, на необрадивом пољопривредном, грађевинском и водном земљишту, чупање и кошење испод 5.00 cm од површине земље да би се спречило њено обнављање преко бочних изданака -- један од најраширенијих метода рада на пословима сузбијања и потенцијалне контроле ширења инвазивних биљака. Представља једноставан метод који се упркос многим елементима (потреба за радном снагом, веће ангажовање људи, већи потенцијални трошкови)ефикасно спроводи у многим земљама које имају развијене системе сузбијања амброзије у локалним и ширим урбаним, семиурбаним и руралним срединама. Метода омогућава, правилно,ефикасно и оправдано улагање, с обзиром да у активности укључује шири спектар институција, веће запошљавање људи у сезонским пословима, те утиче на подизање и јачање еколошке свести грађана. Такође на посебан начин доприноси омасовљењу акција контроле популација амброзије у насељеним местима.
- **хемијске мере**, на земљишту поред путева и на самим колосецима, примена хербициди на бази глифосата – na непољопривредним површинама (депоније, дуж путних мрежа, око индустријских објеката и дворишта, објеката електропривреде итд.) најчешће инајефикасније се амброзија сузбија применом тоталног транслокационог хербицида на бази глифосата. Глифосат је инхибитор ESPSP (5-енолпирувил шикимат-3-фосфатсинтетаза) ензима одговорног за биосинтезу ароматичних аминокиселина и његовом блокадом заустављa се раст биљака и за око три недење биљке потпуно пропадају (Steinrucken и Amrhein, 1980). Применом прапарата на бази ове активне супстанце (нпр. Glifosav, Glyphogan, Glifomark, Clinic, Blade...) у количини од 3 до 5 lit/ha у завосности од пораста и фазе развоја амброзије) обезбеђује се висока ефиканост. Хербицид глифосат и поред ефекта који има (тотални хербицид) један је од екотоксиколишки најповољнијих хербицида који се данас налази на листи регистрованих хербицида у Србији, као и широм света. Молекул глифосата се под утицајем микоорганизама веома брзо разграђује у земљишту не остављајући остатке. Производ деградације глифосата у аеробним и анаеробним условима је аминометилфосфонска киселина (AMPA). Не постоји реална опасност спирања и

испирања глифосата у дубље слојеве и доспевање до подземних вода (Mesnage и Antoniou, 2017). Уколико се на појединим местима, попут насипа, у циљу очувањатравног покривача, укаже потреба за применом селективних хербицида (хербициди који сузбијају само поједине, циљане, коровске врсте, а при томе не делују на околну вегетацију), битно је истаћи да исти имају добру или задовољавајућу ефикасност само уколико се примене када су корови (амброзија) у фази котиледона, па до фазе четири развијена листа (BBCH 14) .

Реализација Програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзије на територији општине Србобран за 2027. годину, обухвата фазе:

- **I фаза** – Мапирање распрострањености амброзије на изграђеном и неизграђеном грађевинском и обрадивом пољопривредном земљишту на територији општине Србобран, на основу снимања терена преузетог из 2026. године – наставак активности започетних 2026. године;
- **II фаза** - Обавештавање индивидуалних домаћинстава путем штампаног материјала, као и власника / корисника пољопривредног земљишта о њиховим дужностима и обавезама.
- **III фаза** – Спровођење радова на уништавању коровске биљкке путем јавних радова (у насељеном месту) и механизацијом у ванграђевинском реону.

Мапирањем распрострањености амброзије мапираће се локалитети и површине на којима долази до контунуалног обновљања вегетативнопг циклуса коровске биљке.

На основу ранијих инспекционих прегледа на територији општине Србобран најкритичнија су насеља - изграђена, неизграђена грађевинска земљишта, запуштена пољопривредна земљишта, водно земљиште, депонија, земљиште крај путева, саобраћајнице и приступни атарски путеви.

III - ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА

Програм сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија финансираће се из средстава предвиђених буџетом општине Србобран, и то као наменска средства из закупа пољопривредног земљишта и из Буџетског фонда за заштиту животне средине

IV – СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Овај Програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Србобран".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СРБОБРАН
Број:
Дана: 2026. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ СРБОБРАН
Радивој Парошки, с.р.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ОПШТИНА СРБОБРАН
Општинска управа
Број: 004066457 2026 08910 004 003 381 007 03 005
Дана: 13. октобра 2026. године

У складу са Законом о потврђивању конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине - Архуска конвенција („Службени гласник РС” бр. 38/2009), чланом 106. Статута Општине Србобран („Службени лист Општине Србобран“, број 4/2019, 20/2019, 6/2022 и 12/2025) и члана 18. Одлуке о јавним расправама („Службени лист општине Србобран", број 2/2026), у поступку израде нацрта Одлуке о приступању ажурирању Локалног плана управљања отпадом на територији општине Србобран за период 2022-2031. године, Начелник Општинске управе Србобран сачињава

И З В Е Ш Т А Ј
О ДОСТАВЉЕНИМ МИШЉЕЊИМА НА НАЦРТ ПРОГРАМА СУЗБИЈАЊА И УНИШТАВАЊА КОРОВСКЕ БИЉКЕ АМБРОЗИЈА – Ambrosia artemiisifolia (spp.) НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СРБОБРАН У 2027. ГОДИНИ

Време и место одржавања јавног увида:

Јавни позив за достављање мишљења је трајао у периоду од 11. септембра 2026. године до 12. октобра 2026. године. Предлоге, сугестије и примедбе сва заинтересована лица могла су да доставе у писаном облику на адресу: Општина Србобран, Трг слободе број 2, 21480 Србобран, са назнаком „За јавну расправу на Нацрт програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години.“ и путем мејл адресе: danijela.vujacic@srbobran.rs.

Заступљености јавног сектора, невладиног сектора и привреде:

Јавни позив за достављање мишљења са нацртом акта објављен је на званичној интертнет презентацији општине Србобран: www.srbobran.rs, као и на огласној табли општине Србобран, Месних заједница Србобран, Турија и Надаљ; а због специфичности локације позив, са пратећом документацијом, је директно упућен заинтересованим организацијама.

Дате сугестије у погледу дефинисања посебних циљева и мера за постизање тих циљева, као и избора институција надлежних за њихово спровођење и формулисања показатеља учинка јавних политика, односно мера:

Током периода за достављање мишљења на *Нацрт програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – ambrosia artemiisifolia (spp.) на*

територији општине Србобран у 2027. години, није пристигао ни један предлог, иницијатива, сугестија или коментар јавности.

Током периода за достављање мишљења о Нацрта програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години нису достављена мишљења заинтересованих органа, нити организација.

Начин на који су сугестије уграђене у предлог документа јавне политике и ако нису, из којих разлога то није учињено:

Имајући у виду да мишљења заинтересованих органа НИЈЕ БИЛО, текст и форма предметне одлуке могу се прихватити без измена, стога ће се текст *Нацрта програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години* у оваквој форми доставити општинском већу на даље поступање.

НАЧЕЛНИК
ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ СРБОБРАН
Данијела Вујачић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА СРБОБРАН
О п ш т и н с к а у п р а в а
Одељење за урбанизам, стамбено - комуналне послове и заштиту животне средине
Број: . 004066457 2026 08910 004 003 381 007 02 006
Дана: 14. октобра 2026. године

Општинско веће
Општина Србобран

ПРЕДМЕТ: Образложење

Правни основ

Уредба о мерама за сузбијање и уништавање коровске биљке амброзије – Ambrosia artemisiifoliia L. (SPP). у члану 2 наводи да сузбијање амброзије спроводе: Власници и корисници површина пољопривредног обрађеног и необрађеног земљишта, шуме, ловишта; Власници и корисници грађевинског земљишта, изграђеног и неизграђеног; Субјекти који управљају водотоковима и каналима и површинама уз водотокове и канале; Субјекти који одржавају површине уз јавне путеве и железничке пруге; Субјекти коју прављају парковима, националним парковима, гробљима и другим зеленим површинама; Власници и корисници запуштених површина поред путева, стаза, као и утрина, парлога, деградираних пашњака, запуштених паркова, искрчених места у шумама и др.

У члану 3. ове Уредбе наводи се да су сви субјекти који су наведени у члану 2. ове уредбе дужни да у току вегетационе сезоне, до почетка фенолошке фазе цветања на наведеним површинама сузбију и уништавају амброзију и то уз примену следећих мера: Агротехничких мера – обрада земљишта, нега усева; Механичких мера – кошење, чупање, спаљивање биљака идр; Хемијских мера – употреба хербицида са контактним и тоталним деловањем.

Разлози за доношење

Како је општина Србобран, према Уредби о мерама за сузбијање и уништавање коровске биљке амброзија – Ambrosia artemisiifolia l. (spp.) препозната као субјект са обавезом сузбијања и уништавања коровске биљке, те како Одлуком о заштити пољопривредних имања на територији општине Србобран није детаљно разрађено систематско сузбијање амброзије, Општина Србобран Програмом детаљније разрађује своје обавезе.

Образложење појединачних делова

Програм сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – Ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години финансира се из средстава предвиђених буџетом општине Србобран, и то као наменска средства из закупа пољопривредног земљишта и из Буџетског фонда за заштиту животне средине.

Програм предвиђа реализацију фазно, и то у три фазе:

1. фаза – Систематско снимање то јест мапирање распрострањености амброзије на изграђеном и неизгађеном грађевинском и обрадивом пољопривредном земљишту на територији општине Србобран;
2. фаза - Обавештавање индивидуалних домаћинстава путем штампаног материјала, као и власника / корисника пољопривредног земљишта о њиховим дужностима и обавезама.

3. фаза – Спровођење радова на уништавању коровске биљкке путем јавних радова (у насељеном месту) и мехнаизацијом у ванграђевинском реону.

Мапирањем распрострањености амброзије дефинисаће се локалитети и површине које треба очистити и извршити процена потребних активности на сузбијању амброзије.

На основу изнетог предлажемо да Скупштина Општине Србобран донесе Програм сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – Ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години.

Прилог:

1. Програм сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. годину
2. Извештај о спроведеном јавном увиду Програма

Предмет обрадила:
Марија Ћорић

НАЧЕЛНИК
ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ СРБОБРАН
Данијела Вујачић

На основу члана 46. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије" 129/2007, 83/2014-др. закон, 101/2016 др. закон 47/2018), члана 67. Статута општине Србобран („Службени лист Општине Србобран" бр.4/2019), члана 2. и 38. Одлуке о Општинском већу („Службени лист Општине Србобран" бр. 10/2008 и 10/2017) и члана 66. став 1. Пословника Општинског већа Општине Србобран („Службени лист општине Србобран" бр.2/2009, 11/2017 и 26/2017) Општинско веће на _____ седници, одржаној дана_____2025. године, размотрило је предлог Програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – Ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години и донело следећи:

З А К Љ У Ч А К

Општинско веће утврђује предлог Програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – Ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години.

Општинско веће за своје представнике приликом разматрања предлога Програма сузбијања и уништавања коровске биљке амброзија – Ambrosia artemiisifolia (spp.) на територији општине Србобран у 2027. години на седници Скупштине општине Србобран одређује Дебељачки Радивоја – председника Општинског већа и чланове Општинског већа, а за повереника Вујачић Данијелу - начелницу Општинске управе Србобран.

ПРЕДСЕДНИК
ОПШТИНСКОГ ВЕЋА
СРБОБРАН
Радивој Дебељачки